

vitae aeternae, in quo tamen coetu multi sunt non sancti, sed de vera doctrina consentientes.

CXV.

Prorsus reijcimus falsam imaginationem eorum, qui architectantur ecclesiam
 5 sine euangelio et sine Filio Dei et quaerunt extra coetum vocatorum haeredes
 vitae aeternae et domicilia Dei. Nequaquam est ecclesia in eo coetu, ubi nec
 notitia est promissionis de Christo nec vox nec ministerium euangelij. Ideo
 non sunt membra ecclesiae Aristides,¹⁷⁵ Scipio¹⁷⁶ et similes ignari promissio-
 nis de Christo, etiamsi habeant excellentes virtutes, quas Deus dat propter
 10 imperia, tantisper dum vult genus humanum in hac vita manere. Nec sunt
 ecclesia Dei Mahometistae, Iudaei recentes et alij, qui vel scripta [H 2r:] pro-
 phetica et apostolica vel utrorumque autoritatem palam rejciunt. Nec nisi
 hostes ecclesiae sunt pontificij, qui quanquam iactitant se retinere scripta
 prophetica et apostolica, tamen manifesta idola et impia dogmata defendant.

15

CXVI.

Non fingimus Donatistarum more ecclesiam, in qua prorsus nihil sit vitij aut
 infirmitatis.¹⁷⁷ Semper in ecclesia multa sunt membra sanctificata Spiritu
 sancto et electa, quae nominantur viua membra ecclesiae. Alij sunt autem
 non sancti, qui nominantur mortua membra, si tamen de uera doctrina con-
 20 sentiant. Possunt autem et sancti habere aliquos errores, sed non euertentes
 fundamentum, id est articulos fidei sicut Paulus inquit: „Supra fundamentum
 extruunt alij aurum, alij stipulas.“¹⁷⁸ Et in his, postquam veritas patefacta est,
 sancti sunt dociles, sed qui pertinaciter defendunt idola et errores pugnantes
 cum mandatis diuinis et articulis fidei praesertim patefacta veritate non sunt
 25 membra ecclesia Dei.

CXVII.

Signa non fallentia, quibus agnosci potest ecclesia, sunt haec tria: doctrinae
 euangelij incorrupta professio, usus sacramentorum conueniens diuinae insti-
 tutioni et obedientia debita ministerio iuxta euangelium.¹⁷⁹ Haec signa auri-
 30 bus et oculis iudicari possunt, quae quidem et necesse est considerari, ut sci-
 amus, cui coetui nos adiungere debeamus. Prorsus enim necesse est omnes

¹⁷⁵ Zu seiner Person vgl. Hans Gärtner, Art. Aristides, in: KP 1, 557–559.

¹⁷⁶ Zur Person des Publius Cornelius Scipio Africanus vgl. Marieluise Deißmann-Merten, Art. Scipio, in: KP 5, 49f.

¹⁷⁷ Vgl. Alfred Schindler, Art. Afrika I 3.4.8., in: TRE 1 (1977), 665–667.

¹⁷⁸ Vgl. I Kor 3,12.

¹⁷⁹ Vgl. Philipp Melanchthon, Loci praecipui theologici (1559), in: CR 21, 843–847 (MWA 2/2, 492,35–497,3).